NORAKSTS
Lieta Nr.A420511710
AA43 – 0079 – 12/13

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2012.gada 24.janvārī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja S.Kanenberga,
tiesneses K.Krastiņa un U.Mihailova,

piedaloties pieteicējam *A.L.* un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Iekšlietu ministrijas pārstāvei *I.L.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *A.L.* pieteikumu par Iekšlietu ministrijas 2009.gada 11.novembra lēmuma Nr.219 atzīšanu par prettiesisku, atjaunošanu amatā, vidējās izpeļņas izmaksu par laiku no atvaļināšanas dienas līdz atjaunošanai, kompensācijas par visām neizmantotajām 29,94 ikgadējā atvaļinājuma dienām izmaksu, sakarā ar *A.L.* un Iekšlietu ministrijas apelācijas sūdzībām par Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 22.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2009.gada 4.augustā Latvijas Policijas akadēmija izdeva rīkojumu Nr.242 „Par */nodaļa/* likvidāciju un tās funkciju nodošanu" (turpmāk – Rīkojums).

Ar Latvijas Policijas akadēmijas 2009.gada 6.augusta brīdinājumu Nr.26/724 *A.L.* brīdināts, ka ar 2009.gada 7.septembri tiks atvaļināts no dienesta iekšlietu iestādēs saskaņā ar Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm dienesta gaitas likuma (turpmāk – Dienesta gaitas likums) 47.panta pirmās daļas 6.punktu.

A.L. minēto brīdinājumu saņēmis 2009.gada 6.augustā.

Ar Latvijas Policijas akadēmijas 2009.gada 4.septembra lēmumu Nr.26/824 „Lēmums par atvaļināšanu no dienesta" (turpmāk arī – Sākotnējais lēmums) saskaņā ar Dienestu gaitas likuma 47.panta pirmās daļas 6.punktu *A.L.* atvaļināts no dienesta Latvijas Policijas akadēmijā ar 2009.gada 7.septembri.

Nepiekrītot minētajam lēmumam, *A.L.* to apstrīdēja.

[2] Ar Iekšlietu ministrijas valsts sekretāres 2009.gada 11.novembra lēmumu Nr.219 (turpmāk – Lēmums) Sākotnējais lēmums atstāts negrozīts.

[3] 2009.gada 11.decembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts *A.L.* (turpmāk – pieteicējs) pieteikums par Lēmuma atzīšanu par prettiesisku, atjaunošanu amatā, vidējās izpeļņas izmaksu par laiku no atvaļināšanas dienas līdz atjaunošanai, kompensācijas par visām neizmantotajām 29,94 ikgadējā atvaļinājuma dienām izmaksu.

Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Rīkojums tika pieņemts pirms Latvijas Policijas akadēmijas (turpmāk arī – LPA) likvidācijas plāna izstrādes, tādā veidā liedzot pieteicējam iespēju uz personāla izvērtēšanu pārcelšanai uz Valsts policijas koledžu vai Latvijas Universitāti, kā arī liedza iespēju strādāt ilgāk par 2009.gada 7.septembri.

[3.2] LPA rektora pienākumu izpildītāja nevarēja tikt nozīmēta par LPA prorektori un rektora pienākumu izpildītāju ar Iekšlietu ministrijas rīkojumu, jo šādā veidā varētu iejaukties tikai tiešās pārvaldes iestādes darbībā, bet LPA nav tiešās pārvaldes iestāde, jo saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 14.pantu ir noteikts, ka valstī ir izveidota datu bāze par tiešās pārvaldes iestādēm, taču LPA nav to iestāžu sarakstā, kuras ir atzītas par tiešās pārvaldes iestādēm.

[3.3] Pieteicējam ir 29,94 neizmantotas atvaļinājuma dienas. Gadījumā, ja viņš nostrādātu 10 mēnešus un 21 dienu, viņam rēķinātu atvaļinājuma naudu par šo periodu, bet, ja viņam piešķirtu atvaļinājumu, tad viņš saņemtu atvaļinājumu par pilnu gadu (39 dienas), jo pamatojoties uz Dienesta gaitas likuma 33.panta pirmo daļu amatpersonai katrā kalendāra gadā piešķir ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu, līdz ar to šis atvaļinājums jau ir ietverts šajā gadā.

[3.4] Pamatojoties uz Dienesta gaitas likuma 48.panta pirmo daļu, atvaļinot amatpersonu no dienesta, dienesta atalgojums, uzturdevas kompensācija un ar atvaļināšanu no dienesta saistītās izmaksas aprēķināmas atvaļināšanas dienā un triju darba dienu laikā pārskaitāmas uz amatpersonas kontu kredītiestādē. Pieteicējam šī naudas summa netika aprēķināta. Tikai pēc viņa atvaļināšanas no dienesta 2009.gada 8.septembrī viņam tika aprēķināta minētā nauda, kā arī algas nodokļu grāmatiņu viņam izdeva pēc atvaļināšanas tikai 2009.gada 8.septembrī. Saskaņā ar 2009.gada 8.septembrī izsniegto algas lapiņu viņam atlaišanas pabalsts, atvaļinājuma kompensācija un alga par septembri tika aprēķināta Ls 1091,58 pēc nodokļu nomaksas, lai gan kontā tika ieskaitīts ap Ls 964,45.

[4] 2010.gada 9.februārī Administratīvajā rajona tiesā saņemts Iekšlietu ministrijas (turpmāk arī – atbildētāja) paskaidrojums, kurā norādīts, ka pieteikumā ietverto prasījumu uzskata par nepamatotu un noraidāmu.

Paskaidrojumā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[4.1] Dienesta gaitas likuma 47.panta pirmās daļas 6.punkts ir viens no likumā noteiktajiem pamatiem amatpersonas atvaļināšanai no dienesta. Minētais likums neizdala kā atsevišķus atvaļināšanas pamatus amatpersonu skaita samazināšanu vai iestādes likvidāciju. Tādējādi, ja amatpersona ar speciālo dienesta pakāpi tiek atvaļināta sakarā ar amata likvidāciju, tad norma, uz kuru

pamatojas iestāde, ir Dienesta gaitas likuma 47.panta pirmās daļas 6.punkts. Sākotnējā lēmumā ir norādīts, ka pieteicēja amats tiek likvidēts, un viņš tiek atvaļināts no dienesta sakarā ar amata likvidāciju. Sākotnējā lēmumā ir norādīts, ka tiek likvidēta */nodaļa/*, kurā amatu ieņēma arī pieteicējs. Līdz ar to amatpersonai no Sākotnējā lēmuma bija skaidri saprotams, uz kāda pamata viņš tiek atvaļināts no dienesta. Turklāt pieteicējs savā iesniegumā vairākkārt ir minējis */nodaļa/* likvidācijas faktu, kas apliecina to, ka pieteicējs ir zinājis, ka viņa amata vieta tiek likvidēta. Tādējādi nav pamatots pieteicēja minētais, ka nav norādīts konkrēts pamatojums viņa atvaļināšanai no dienesta, līdz ar to viņš nezina īsto atvaļināšanas iemeslu.

[4.2] Iekšlietu ministres 2009.gada 1.septembrī apstiprinātā LPA likvidācijas plāna 8.punkts noteica, ka 2009.gada oktobrī un novembrī jāveic LPA personāla izvērtēšana (pārcelt uz Valsts policijas koledžu, pārņem Latvijas Universitāte), taču šī plāna 8.punktā norādītais personāls ir domāts akadēmiskais personāls (lektori, pasniedzēji, docenti), nevis viss LPA personāls. Turklāt saskaņā ar Augstskolu likuma 4.panta trešo daļu augstskolu autonomija ietver augstskolas tiesības veidot augstskolas personālsastāvu, tādēļ Iekšlietu ministrija nav tiesīga lemt par Latvijas Universitātē veidojamo personālsastāvu.

[4.3] LPA atbilstoši Augstskolu likumā noteiktajam ir izņēmums no vispārējā principa, un likumdevējs tās statusu nepārprotami ir noteicis kā iestādi, tādējādi arī Valsts pārvaldes iekārtas likums attiecībā uz LPA piemērojams tāpat kā uz iestādi.

[4.4] Attiecībā uz pieteicēja norādīto, ka viņam ir 29,94 neizmantotas atvaļinājuma dienas, LPA ir pareizi aprēķinājusi neizmantotās atvaļinājuma dienas. Normatīvie akti neparedz konkrētu formulu neizmantoto atvaļinājuma dienu aprēķināšanai. Ja par gadu (365 vai 366 dienas) pieteicējam pienākas 39 dienas, tad par 2009.gadā nostrādātajām 250 dienām ikgadējais atvaļinājums pienākas 26,7 dienas.

[4.5] Dienesta gaitas likuma 48.panta pirmā daļa nosaka, ka, atvaļinot amatpersonu no dienesta, dienesta atalgojums, uzturdevas kompensācija un ar atvaļināšanu no dienesta saistītās izmaksas aprēķināmas atvaļināšanas dienā un triju darba dienu laikā pārskaitāmas uz amatpersonas kontu kredītiestādē. Pieteicējam minētās naudas summas tika aprēķinātas līdz atvaļināšanas brīdim un izmaksātas likumā noteikto triju dienu laikā.

Normatīvie akti nenosaka konkrētu laiku, kad amatpersonai ir jāatdod algas nodokļu grāmatiņa. Līdz ar to situācijā, kad LPA ir izsniegusi pieteicējam algas nodokļu grāmatiņu 2009.gada 8.septembrī, vienu dienu pēc atvaļināšanas no dienesta, pieteicējam nav radies nekāds kaitējums. Tas, ka algas nodokļu grāmatiņa ir izsniegta pēc atvaļināšanas, nenozīmē to, ka par šo laiku (šajā gadījumā vienu dienu) ir jāmaksā atlīdzība jeb darba samaksa.

[4.6] LPA ir izsniegusi pieteicējam kļūdainu algas lapiņu, un pieteicējam tika izsniegta cita algu lapiņa par izmaksām no 2009.gada 1.augusta līdz 30.septembrim.

[5] Ar Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 22.jūnija spriedumu pieteikums daļēji apmierināts, atzīts par prettiesisku Lēmums, uzlikts par pienākumu Iekšlietu ministrijai aprēķināt un izmaksāt pieteicējam vidējo izpeļņu par laiku no 2009.gada 8.septembra līdz 2009.gada 31.decembrim un kompensāciju par neizmantotajām ikgadējā atvaļinājuma dienām, un noraidīts pieteikums daļā par pieteicēja atjaunošanu amatā.

Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[5.1] Tā kā LPA */nodaļa/*, kurā strādāja arī pieteicējs, likvidācija netika saistīta ar Ministru kabineta 2009.gada 30.jūnija rīkojumu Nr.442 „Par Latvijas Policijas akadēmijas likvidāciju" (turpmāk – arī Rīkojums Nr.442), bet vienīgi ar nepieciešamību veikt optimizācijas pasākumus LPA finansiālajā darbībā 2009.gadā, tiesa savā vērtējumā */nodaļa/* likvidāciju nesaistīja ar LPA likvidācijas procesa tiesiskuma izvērtēšanu.

[5.2] Tiesa konstatēja, ka atbilstoši LPA Satversmes 39.punktā noteiktajam lēmumu par LPA */nodaļa/* likvidāciju bija tiesīgs pieņemt vienīgi LPA Senāts.

Izskatāmajā gadījumā 2009.gada 4.augusta Rīkojumu par */nodaļa/* likvidāciju ar 2009.gada 7.septembri bija pieņēmusi LPA rektora vietas izpildītāja, kura uz atstādinātā LPA rektora vietu tika apstiprināta ar Iekšlietu ministrijas 2009.gada 8.jūlija rīkojumu Nr.1445. Tas nozīmē, ka Rīkojums tika izdots, pārsniedzot konkrētai amatpersonai piešķirto pilnvarojumu.

Rīkojuma 1.punkts par */nodaļa/* likvidāciju ar atpakaļēju datumu tika apstiprināts ar LPA Senāta 2009.gada 28.oktobra lēmuma Nr.16/4 2.punktu *(lietas 89.lapa)*. Tas nozīmē, ka 2009.gada 7.septembrī [t.i., datumā, kad pieteicējs no dienesta tika atvaļināts] LPA Senāts vēl nebija apstiprinājis */nodaļa/* likvidāciju.

[5.3] Neviena tiesību norma publisko tiesību jomā neregulē gadījumus, kad kompetentā iestāde būtu tiesīga dot savu apstiprinājumu iepriekš ārpus kompetences izdotam administratīvajam aktam.

Tā kā uz pieteicēja no dienesta atvaļināšanas dienu LPA Senāts nebija apstiprinājis LPA rektora vietas izpildītājas Rīkojumu par LPA */nodaļa/* likvidāciju, un ņemot vērā tiesas no pēc analoģijas piemērotā Civillikuma 1435.panta 2.punkta atvasināto principu [vēlāko apstiprinājumu ir tiesības piešķirt tikai tām attiecībām, kuras uz apstiprinājuma brīdi nav izbeigtas, un izbeigšanas sekas vēl nav iestājušās], tiesa atzina, ka ar LPA Senāta 2009.gada 28.oktobra lēmuma Nr.16/4 2.punktu izdarītajam Rīkojuma 1.punkta par */nodaļa/* likvidāciju apstiprinājumam izskatāmajā gadījumā nav nozīmes no tiesību viedokļa, un LPA rektora vietas izpildītājai nebija tiesiska pamata [kompetences trūkums] 2009.gada 4.augustā ar Rīkojumu uzdot likvidēt LPA */nodaļa/*.

[5.4] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 74.panta pirmās daļas 2.punktā noteiktajam Rīkojums atzīstams par spēkā neesošo, jo to ir izdevusi amatpersona, kurai konkrētā administratīvā akta izdošana nav piekritīga. Secīgi, LPA rektora vietas izpildītāja nebija tiesīga brīdināt pieteicēju par atvaļināšanu no dienesta, kā arī atvaļināt pieteicēju no dienesta sakarā ar */nodaļa/* likvidāciju.

[5.5] Tā kā atbilstoši Rīkojuma Nr.442 1.punktā noteiktajam LPA likvidēta ar 2010.gada 1.janvāri, tiesa atzina, ka pieteicēja no dienesta LPA atvaļināšanas datums ir LPA pēdēja pastāvēšanas diena [2009.gada 31.decembris], un pieteicējam par laika posmu no 2009.gada 8.septembra līdz 2009.gada 31.decembrim aprēķināma un izmaksājama kompensācija vidējās izpeļņas apmērā.

[5.6] Tiesa uzskatīja, ka izskatāmajā gadījumā ir pamats uzdot Iekšlietu ministrijai aprēķināt pieteicējam arī viņam pienākošos kompensāciju par visām neizmantotajām ikgadējā atvaļinājuma dienām, aprēķinot to par laika posmu līdz 2009.gada 31.decembrim, t.i., par 2009.gada 39 dienām, atskaitot pieteicējam jau izmaksāto kompensāciju par neizmantotajām ikgadējā atvaļinājuma dienām par 2009.gadu.

[6] Par Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 22.jūnija spriedumu daļā atbildētāja iesniedza apelācijas sūdzību, kurā lūgts pieteicēja apelācijas sūdzību noraidīt.

Apelācijas sūdzībā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[6.1] Tiesas argumentācija [5.1] punkts, norādot, ka savā vērtējumā */nodaļa/* likvidāciju nesaistīs ar LPA likvidācijas procesa tiesiskuma izvērtēšanu, ir pretrunīga, jo tiesa spriedumā analizē LPA likvidācijas tiesiskumu un izdara secinājumus par to. Turklāt tiesa bez juridiska pamatojuma ir vērtējusi iestādes likvidācijas garā procesa vienu posmu, proti, LPA Senāta 2009.gada 28.oktobra lēmuma Nr.16/4 2.punktu, nevērtējot visu procesu kopumā.

[6.2] Iestādes likvidācijas procesos iestādei tiek piešķirta plaša rīcības brīvība un iestādes rīcības brīvības ietvaros tiesai bija jāvērtē, vai lietā pastāv apstākļi, kas norādītu uz apstākļiem, kuri varētu liecināt par patvaļīga lēmuma pieņemšanu, personāla politikai paliekot tikai par formālu attaisnojumu.

[6.3] Tiesa, nevērtējot visus lietas apstākļus, ir nonākusi pie nepareiziem secinājumiem, tā kā LPA Senāts ar 2009.gada 28.oktobra lēmuma Nr.16/4 2.punktu ir apstiprinājis Senāta sēžu starplaikā neatliekami izdotā rektora Rīkojuma 1.punktu daļā par likvidāciju, tad no tā ir secināms, ka Senāts ir atzinis par tiesisku Senāta sēžu starplaikā neatliekami izdoto rektora Rīkojumu un piekritis */nodaļa/* likvidācijai. Senāta vēlākais akcepts nerada tādu būtisku procesuālu pārkāpumu, kas novestu pie cita rezultāta.

[6.4] Rīkojuma Nr.442 5.punkts uzlika par pienākumu LPA rektoram lemt par akadēmijā nodarbināto skaita un atalgojuma apmēra samazināšanu atbilstoši pieejamiem finanšu līdzekļiem, pārņemot akadēmijas Senāta kompetenci minētajos jautājumos. Tādējādi tiesa kļūdaini ir atzinusi, ka Rīkojums tika izdots pārsniedzot konkrētai amatpersonai piešķirto pilnvarojumu.

[7] Par Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 22.jūnija spriedumu daļā pieteicējs iesniedza apelācijas sūdzību, kurā, pamatojoties arī uz pieteikumā norādītajiem argumentiem [3.1], kā arī lūgts spriedumu par pieteicēja

atjaunošanu darbā un pieteicējam pienākošās vidējās izpeļņas izmaksu izpildīt nekavējoties.

[7.1] Saskaņā ar Rīkojuma Nr.442 9.punktu atbildētāja ir LPA saistību pārņēmēja, līdz ar to atbildētājai ir jāatbild par LPA saistībām un jāatjauno pieteicējs dienestā, ieceļot tādā amatā, kas atbilst pieteicēja izglītībai, dienesta pakāpei un izdienai, nodrošinot līdzvērtīgus darba apstākļus, kādi pieteicējam bija LPA, un jāizmaksā pieteicējam kompensācija vidējās izpeļņas apmērā par periodu līdz atjaunošanai dienestā.

[7.2] Pieteicējs nepiekrīt atbildētājas norādītajam, ka LPA likvidācijas plāna 8.punktā minētais personāls ir domāts kā akadēmiskais personāls, jo minētajā punktā ir konkrēti norādīts personāls, un saskaņā ar LPA Satversmes 50.punktu personāls sastāv no akadēmiskā personāla, kuriem LPA ir pamatdarbavieta, vispārējā personāla, kuriem LPA ir pamatdarbavieta, pilna laika studējušiem. Savukārt saskaņā ar Augstskolu likuma 26.panta pirmo daļu augstskolas personālu veido akadēmiskais personāls – attiecīgās augstskolas akadēmiskajos amatos ievēlētie darbinieki, vispārējais augstskolas personāls, pilna laika studējošie, arī maģistranti, doktoranti un rezidenti. Turklāt no visiem personāla veidiem personas saglabāja savus amatus vai darbavietas.

[7.3] Pieteicējs nepiekrīt, ka tiesa nav vērtējusi citus ar pieteicēja atvaļināšanu no dienesta LPA saistītus formālos un procesuālos aspektus, jo, konstatējot vairākus pret pieteicēju vērstus tiesību ierobežojumus, pieteicējam būs pamats prasīt atbilstošu atlīdzību par nodarīto personīgo un morālo kaitējumu.

[7.4] Pieteicējs nepiekrīt, ka tiesa savā vērtējumā */nodaļa/* likvidāciju nav saistījusi ar LPA likvidācijas procesa tiesiskuma izvērtēšanu, jo gan Sākotnējā lēmumā, gan Lēmumā ir norādīts**,** lai izpildītu Rīkojumu Nr.442, tika veikta LPA struktūrvienību optimizēšana un darbinieku skaita samazināšana. Līdz ar to tiesai ir jāvērtē */nodaļa/* likvidācijas tiesiskums, atbildētājas valsts sekretāres *I.A.* atrašanās LPA rektora vietas izpildītājas amatā tiesiskums un atbildētājas iejaukšanās LPA autonomijā tiesiskums.

[7.5] Pieteicējs atsaucas uz Darba likuma 124.panta pirmo daļu, 124.panta otro daļu un 126.panta pirmo daļu, kas nosaka, ka darbiniekam, kas prettiesiski atlaists no darba un atjaunots iepriekšējā darbā, saskaņā ar tiesas spriedumu, izmaksājama vidējā izpeļņa par visu darba piespiedu kavējuma laiku.

[7.6] Pamatojoties uz Dienesta gaitas likuma 47.panta septīto daļu, ja amatpersona pirms atvaļināšanas no dienesta nav izmantojusi ikgadējo atvaļinājumu, tai piešķir atvaļinājuma pabalstu proporcionāli nodienētajam laikam. Tā kā pirmās instances tiesas spriedumā ir noteikts, ka pieteicējs ir nostrādājis LPA līdz 2009.gada 31.decembrim, tad 39 atvaļinājuma dienas pieteicējam pienākas par 2009.gadā nostrādātajām 326 darba dienām (365 – 39 = 326), bet tā kā uzskatāms, ka pieteicējs 2009.gadā ir nostrādājis 365 dienas, tad atsevišķi atvaļinājums pieteicējam ir jāaprēķina arī par 39 nostrādātajām dienām (365 – 326 = 39). Izdalot 326 dienas, kurās pieteicējs neskaitās atvaļinājumā, ar kopējām atvaļinājuma dienām (326 : 39 = 8,35), iegūst to dienu skaitu, kuras nostrādājot pieteicējam pienākas viena atvaļinājuma diena. Līdz ar

to (38 : 8,35 = 4,76) 4,67 atvaļinājuma dienas. Tātad pieteicējam pienākas atvaļinājuma kompensācija (4,67 + 39 = 43,67), noapaļojot, par 44 atvaļinājuma dienām.

Pirmās instances tiesas spriedumā nav konstatēts, ka atbildētāja pieteicējam ir nepareizi aprēķinājusi atvaļinājuma dienas uz to laiku, kad pieteicēju atvaļināja no dienesta.

[8] 2010.gada 2.augustā Administratīvajā apgabaltiesā saņemts atbildētājas rakstveida paskaidrojums, kurā, papildus jau sniegtajos rakstveida paskaidrojumā norādītajiem argumentiem, norādīts turpmāk minētais.

[8.1] Bijušās LPA amatpersonas un darbinieki, kas turpina dienestu Iekšlietu ministrijas sistēmas iestādēs, pēc savas iniciatīvas pieteicās vakantajās amata vietās un turpināja dienestu iekšlietu sistēmā. Ne atbildētāja, ne bijusī LPA neveica amatpersonu un darbinieku izvērtēšanu (izņemot akadēmisko personālu), kuras būtu pārceļamas uz citām Iekšlietu ministrijas sistēmas iestādēm.

[8.2] Ņemot vērā Dienesta gaitas likuma 3.pantā otrajā daļā noteikto, attiecībā uz amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm netiek attiecinātas darbinieka tiesības un aizsardzība amatu samazināšanas vai iestādes likvidācijas gadījumā.

[8.3] Saskaņā ar informāciju no pieteicēja personas lietas par gadu pieteicējam pienākas 39 atvaļinājuma dienas, ko ir norādījis apstrīdēšanas iesniegumā un pieteikumā arī pieteicējs.

[9] 2010.gada 4.augustā Administratīvajā apgabaltiesā saņemts pieteicēja rakstveida paskaidrojums, kurā norādīts, ka pieteicējs nepiekrīt atbildētājas apelācijas sūdzībai un lūdz uzlikt par pienākumu atbildētajai pierādīt kādu ietaupījumu deva */nodaļa/* likvidācija.

[10] Tiesas sēdē pieteicējs savu apelācijas sūdzību uzturēja un lūdza to un pieteikumu apmierināt, savukārt atbildētājas sūdzību neatzina un lūdza to noraidīt, pamatojoties uz pieteikumā, apelācijas sūdzībā un iesniegtajos paskaidrojumos norādīto motīvu pamata.

Atbildētājas pārstāve savu apelācijas sūdzību uzturēja, savukārt pieteicēja pieteikumu un apelācijas sūdzību neatzina, pamatojoties uz paskaidrojumos norādīto argumentu pamata, lūdza pieteicēja apelācijas sūdzību noraidīt.

Motīvu daļa

[11] Pārbaudot lietas materiālus un noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka iestādes apelācijas sūdzība ir nepamatota, pieteicēja apelācijas sūdzība ir daļēji pamatota un pieteikums ir apmierināma daļēji.

[12] Pieteicējs kā prettiesisku savā pieteikumā vērtē LPA likvidāciju un *I.A.* rīcību, jo šādu darbību rezultāts ir prettiesisks Lēmums par pieteicēja atvaļināšanu no dienesta.

Ministru kabinets 2009.gada 30.jūnijā saskaņā ar Augstskolu likuma 11.panta otro daļu izdeva rīkojumu Nr.442 „Par Latvijas Policijas akadēmijas likvidāciju". Saskaņā ar Rīkojuma Nr.442 5.punktu akadēmijas rektoram ir tiesības lemt par nodarbināto skaita un atalgojuma apmēra samazināšanu sakarā ar pieejamajiem finanšu līdzekļiem, pārņemot LPA Senāta kompetenci.

Lai nodrošinātu Rīkojuma Nr.442 izpildi, iekšlietu ministre 2009.gada 8.jūlijā izdeva rīkojumu Nr.1444 par jauna amata ieviešanu Latvijas Policijas akadēmijā – prorektors Latvijas Policijas akadēmijas likvidācijas jautājumos; ar 2009.gada 8.jūlija rīkojumu Nr.1445 *I.A.* iecelta amatā – prorektors Latvijas Policijas akadēmijas likvidācijas jautājumos, bet ar 2009.gada 8.jūlija rīkojumu Nr.1446 prorektore Latvijas Policijas akadēmijas likvidācijas jautājumos *I.A.* norīkota pildīt amata pienākumus uz rektora atstādināšanās laiku. Par šiem faktiem lietā strīda nav.

Lietā ir strīds par to, vai *I.A.* bija tiesības veikt LPA likvidāciju, pieņemot lēmumus, tostarp, lēmumus, kas skar pieteicēja atvaļināšanu.

[13] Augstskolu likuma 7.pants noteica, ka Latvijas Policijas akadēmija ir valsts augstskola, kurai ir valsts iestādes statuss. Savukārt minētā likuma 11.panta otrajā daļā paredzēts, ka lēmumu par valsts augstskolas likvidāciju pieņem Ministru kabinets.

Tā kā saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmes 58.pantu visas valsts pārvaldes iestādes ir padotas Ministru kabinetam, tad Ministru kabineta pieņemtais lēmums par Latvijas Policijas akadēmijas likvidāciju ir tiešās pārvaldes institucionālās sistēmas ietvaros pieņemts iekšējs lēmums *(skat. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2010.gada 12.februāra lēmuma lietā SKA-253 [10] punktu).*

Tātad Latvijas Policijas akadēmijai bija valsts iestādes statuss un lēmums par tās likvidāciju pieņemts tiešās pārvaldes institucionālās sistēmas ietvaros. Ministru kabinets ar Rīkojumu Nr.442 noteica rektora papildu tiesības attiecībā uz nodarbināto skaita samazināšanu, pārņemot augstskolas Senāta kompetenci.

[14] Augstskolu likuma 8.panta otrā daļa noteic, ka valsts augstskolas dibina Ministru kabinets. Satversmes tiesa 2000.gada 10.maija spriedumā lietā par Ministru kabineta 1999.gada 12.augusta rīkojuma Nr.384 „Par Latvijas Universitātes un Latvijas Medicīnas akadēmijas reorganizāciju" un Ministru kabineta 1999.gada 12.augusta rīkojuma Nt.383 „Par Rīgas Aviācijas universitātes kā valsts dibinātas augstskolas likvidāciju" atbilstību Augstskolu likumam un Ministru kabineta iekārtas likuma 15.prim pantam norādīja, ka augstskolas pašpārvaldes tiesību īstenošana un savas iekšējās organizatoriskās un pārvaldes struktūras noteikšana neattiecas uz valsts augstskolas reorganizācijas un likvidācijas procesu, par kuru ir tiesīgas lemt Ministru

kabinets, nevis pati valsts augstskola. Tātad Ministru kabinets ir tiesīgs izlemt likvidēt valsts dibināto Latvijas Policijas akadēmiju.

[15] Dienesta gaitas likuma 47.panta ceturtā daļa noteic, ka tiesības atvaļināt amatpersonu no dienesta ir tai amatpersonai, kura ir tiesīga iecelt amatpersonu amatā. Pieteicējs atradās dienesta tiesiskajās attiecībās ar valsti LPA */nodaļa/ /amats/*. No LPA Satversmes 31. un 51.punkta izriet, ka LPA rektoram bija tiesības atvaļināt pieteicēju no dienesta LPA, jo tieši rektoram ir piešķirtas tiesības LPA iecelt amatpersonas amatos *(skat. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2011.gada 9.decembra sprieduma lietā Nr.565/2011 15.punktu)*.

[16] Saskaņā ar Dienesta gaitas likuma 9.panta ceturto daļu LPA rektoru amatā ieceļ iekšlietu ministrs. Tam pretrunā ir LPA Satversmes 26.punkts, kas minētās tiesības piešķir pašas LPA Satversmes sapulcei, taču tā kā LPA Satversmes normas ir pieņemtas ar Ministru kabineta rīkojumu, tad tām kā rīkojuma normām ir zemāks juridisks spēks par likuma normām un piemērojams ir likumā noteiktais regulējums *(skat. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2011.gada 9.decembra sprieduma lietā Nr.565/2011 15.punktu)*.

[17] Izskatāmajā lietā pieteicēju no dienesta atvaļināja LPA rektora vietas izpildītāja *I.A.*, kas iecelta ar iekšlietu ministres rīkojumu.

No lietas materiāliem izriet, ka LPA rektors bija atstādināts sakarā ar ierosināto disciplinārlietu un bija kavēts pildīt amata pienākumus.

Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm disciplināratbildības likuma (turpmāk – Dienesta disciplināratbildības likums) 19.panta pirmā daļa dod tiesības iekšlietu ministram atstādināt LPA rektoru no amata, bet 19.panta otrā daļa dod tiesības iekšlietu ministram uzticēt atstādinātās amatpersonas pilnvaras citai amatpersonai. Tādējādi, pamatojoties uz Dienesta gaitas likuma 9.panta ceturto daļu un Dienesta disciplināratbildības likuma 19.panta otro daļu, iekšlietu ministrei bija tiesības iecelt rektora vietas izpildītāju.

Lietā nav nozīmes, vai iekšlietu ministre iecēla tieši rektora vietā tā vietas izpildītāju vai izveidoja jaunu amatu, jo no iepriekšminētajām normām tieši izriet, ka iekšlietu ministrei bija tiesības iecelt amatpersonu, kas izpildītu rektora pienākumus *(skat. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2011.gada 9.decembra sprieduma lietā Nr.SKA – 565/2011 14., 15. un 16.punktu)*.

Ņemot vērā konstatēto, LPA rektora vietas izpildītāja *I.A.* bija tiesīga brīdināt pieteicēju par atvaļināšanu no dienesta, kā arī atvaļināt pieteicēju no dienesta sakarā ar */nodaļa/* likvidāciju.

[18] LPA struktūru nosaka un struktūrvienības veido, reorganizē un likvidē Senāts (Satversmes 39.punkta 1.teikums).

No Satversmes 39.punkta 1.teikuma satura izriet, ka lēmumu par LPA */nodaļa/* likvidāciju ir tiesīgs pieņemt LPA Senāts.

Konkrētajā gadījumā 2009.gada 4.augusta Rīkojumu par */nodaļa/* likvidāciju ar 2009.gada 7.septembri bija pieņēmusi LPA rektora vietas izpildītāja *I.A.*

Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka Rīkojuma Nr.442 5.punkts paredz akadēmijas rektoram lemt par akadēmijā nodarbināto skaita un atalgojuma apmēra samazināšanu atbilstoši pieejamiem finanšu līdzekļiem, pārņemot akadēmijas senāta kompetenci minētajos jautājumos.

Apgabaltiesa konstatē, ka Rīkojums pieņemts, lai izpildītu likuma „Par valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzību 2009.gadā" prasības, ņemot vērā likumā „Par valsts budžetu 2009.gadam" valsts pamatbudžeta izdevumu programmai 14.00.00 „Augstākā izglītība" atlīdzībai apstiprinātā finansējuma apjoma samazinājumu un LPA 2009.gada budžetā plānoto ieņēmumu no maksas pakalpojumiem un citiem pašu ieņēmumiem samazināšanos 2009.gada 1.pusgadā, kā arī pārskatot papildus veicamos pasākumus LPA izdevumu samazināšanai 2009.gada 2.pusgadā *(lietas 70.lapa)*.

Apgabaltiesa uzskata, ka, ņemot vērā Rīkojuma Nr.442 5.punktā noteikto, LPA rektora vietas izpildītājai bija tiesības pieņemt Rīkojumu par */nodaļa/* likvidāciju, likvidējot nodaļu tiek lemts par nodarbināto skaita samazināšanu. Līdz ar to nav izšķirošas nozīmes faktam, ka Rīkojuma 1.punkts par */nodaļa/* likvidāciju ar atpakaļejošu datumu tika apstiprināts ar LPA Senāta 2009.gada 28.oktobra lēmuma Nr.16/4 2.punktu *(lietas 89.lapa)*.

[19] Pieteicējs pieteikumā norāda, ka Rīkojums tika pieņemts pirms LPA likvidācijas plāna izstrādes, tādā veidā liedzot pieteicējam iespēju uz personāla izvērtēšanu pārcelšanai uz Valsts policijas koledžu vai Latvijas Universitāti, kā arī liedza iespēju strādāt ilgāk par 2009.gada 7.septembri.

Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka 2009.gada 1.septembrī iekšlietu ministre apstiprināja LPA likvidācijas plānu uz Ministru kabineta 2009.gada 30.jūnija rīkojumā Nr.442 „Par Latvijas Policijas akadēmijas likvidāciju" dotā deleģējuma pamata.

Rīkojuma Nr.442 2.punkts paredzēja Iekšlietu ministrijai kopīgi ar Izglītības un zinātnes ministriju izveidot LPA likvidācijas komisiju, kurai līdz 2009.gada 1.septembrim uzdots izveidot un iesniegt iekšlietu ministram apstiprināšanai akadēmijas likvidācijas plānu *(lietas 71. – 72.lapa)*.

LPA likvidācijas plāna 7.punkts paredzēja LPA personāla plāna sagatavošanu (termiņš 9.septembris), 8.punkts - personāla izvērtēšanu (pārcelt uz VPK, pārņem LU) (termiņš 2009.gada oktobris, novembris).

Atbildētāja rakstveida paskaidrojumos norāda, ka šī plāna 8.punktā norādītais personāls ir domāts akadēmiskais personāls (lektori, pasniedzēji, docenti), nevis viss LPA personāls. Turklāt atbildētāja norāda, ka ne Iekšlietu ministrija, ne LPA neveica amatpersonu un darbinieku izvērtēšanu, izņemot akadēmisko personālu, kuras būtu pārceļamas uz citām Iekšlietu ministrijas sistēmas iestādēm *(lietas 114.lapa)*.

Apgabaltiesa apšauba, atbildētāja paskaidrojumos norādīto, ka plāna 8.punktā norādītais personāls ir domāts tikai akadēmiskais personāls, tomēr uzskata, ka konkrētajam pieteicēja argumentam nav izšķirošas nozīmes turpmāk norādīto apsvērumu dēļ (skat.[22] –[24] punktu).

[20] Rīkojuma Nr.442 1.punktā noteikts likvidēt LPA ar 2010.gada 1.janvāri. LPA likvidācijas plāns 30.punkts paredzēja telpu apsardzi nodot Valsts policijas koledžai ar 2009.gada 1.septembri. Iekšlietu ministrijas 2009.gada 31.augusta rīkojums Nr.1945 „Par LPA diennakts apsardzes nodrošināšanu" uzlika par pienākumu Valsts policijas koledžai nodrošināt LPA teritorijas diennakts apsardzi.

Pieteicējs uzskata, ka varēja turpināt dienestu LPA, jo Valsts policijas koledžas darbinieki veica tos pašus dežūrnorīkojuma pienākumus apsardzes nodrošināšanā LPA */nodaļa/* telpās, kur apsardzes pienākumus LPA */nodaļa/* sastāvā pildīja pieteicējs.

Kā jau iepriekš konstatēts, Rīkojums pieņemts, lai izpildītu likuma „Par valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzību 2009.gadā" prasības, ņemot vērā likumā „Par valsts budžetu 2009.gadam" valsts pamatbudžeta izdevumu programmai 14.00.00 „Augstākā izglītība" atlīdzībai apstiprinātā finansējuma apjoma samazinājumu un LPA 2009.gada budžetā plānoto ieņēmumu no maksas pakalpojumiem un citiem pašu ieņēmumiem samazināšanos 2009.gada 1.pusgadā, kā arī pārskatot papildus veicamos pasākumus LPA izdevumu samazināšanai 2009.gada 2.pusgadā *(lietas 70.lapa)*.

Kā izriet no lietas materiāliem LPA telpās bija plānota Valsts policijas koledžas izvietošana *(lielas 72.lapa)* un LPA apsardzi līdz LPA likvidēšanai veica Valsts policijas koledžas darbinieki dienesta ietvaros. Tā kā Valsts policijas koledžas darbinieki dienesta ietvaros veica LPA diennakts apsardzi, tad tika ietaupīti LPA līdzekļi, kas bija par pamatu */nodaļa/* likvidācijai. Līdz ar to apgabaltiesa nesaskata pieteicēja tiesību aizskārumu.

[21] Ar Lēmumu pieteicējs atvaļināts no dienesta, pamatojoties uz Dienesta gaitas likuma 47.panta pirmās daļas 6.punktu.

Saskaņā ar Dienesta gaitas likuma 47.panta pirmās daļas 6.punktu amatpersonu atvaļina no dienesta sakarā ar Iestādes vai amatpersonas amata likvidāciju vai amatpersonu skaita samazināšanu.

Minētā panta sestā daļa noteic, ja amatpersonu atvaļina no dienesta sakarā ar Iestādes vai amatpersonas amata likvidāciju vai amatpersonu skaita samazināšanu, amatpersonu par to rakstveidā brīdina 30 dienas iepriekš.

Ar Latvijas Policijas akadēmijas 2009.gada 6.augusta brīdinājumu Nr.26/724 *A.L.* brīdināts, ka ar 2009.gada 7.septembri tiks atvaļināts no dienesta iekšlietu iestādēs saskaņā ar Dienesta gaitas likuma 47.panta pirmās daļas 6.punktu, „kas paredz, ka amatpersonu var atvaļināt no dienesta – „sakarā ar Iestādes vai amatpersonas amata likvidāciju vai amatpersonu skaita samazināšanu"."". Brīdinājums, citstarp, ir pamatots ar Rīkojumu.

A.L. minēto brīdinājumu saņēmis 2009.gada 6.augustā.

Pieteicējs pieteikumā, apelācijas sūdzībā un apgabaltiesas sēdē norādīja, ka brīdinājumā nav konkrēti norādīts atvaļināšanas pamats. Pieteicēja ieskatā, no brīdinājuma satura var saprast, ka viņu atvaļina no dienesta, pamatojoties uz trīs iemesliem.

No Sākotnējā lēmuma izriet, ka *A.L.* atvaļināts no dienesta iekšlietu iestādēs sakarā ar amatpersonas amata likvidāciju.

Sākotnējā lēmumā norādīts, lai izpildītu likuma „Par valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzību 2009.gadā" prasības, ņemot vērā likumā „Par valsts budžetu 2009.gadam" valsts pamatbudžeta izdevumu programmai 14.00.00 „Augstākā izglītība" atlīdzībai apstiprinātā finansējuma apjoma samazinājumu un Rīkojumu Nr.442, tiek veikta LPA struktūrvienību optimizēšana un darbinieku skaita samazināšana. 2009.gada 4.augustā tika izdots Rīkojums. Rīkojums paredzēja likvidēt LPA */nodaļa/*, kurā */amats/* saskaņā ar LPA 2000.gada 18.septembra pavēli Nr.224P ieņem */amats/ A.L.* Minētais pamatojums ir iekļauts arī brīdinājumā par amatpersonas atvaļināšanu no dienesta.

Sākotnējā lēmumā arī norādīts, ka, tā kā *A.L.* amata vieta likvidēta, *A.L.* ir atvaļināms no dienesta, jo LPA nav *A.L.* profesionālajai kvalifikācijai atbilstošas vakantas amata vietas.

Lēmumā norādīts, ka *A.L.* ir atvaļināts no dienesta sakarā ar amatpersonas amata likvidāciju.

Apgabaltiesa atzīst, ka brīdinājumā nav norādīts precīzs atvaļināšanas pamats. Tomēr, ņemot vērā šajā punktā konstatēto, apgabaltiesa uzskata, ka pieteicējam bija saprotams atvaļināšanas pamats.

Apgabaltiesa arī secina, ka atbildētāja ievērojusi atvaļināšanas no dienesta procesuālo kārtību (*A.L.* pirms atvaļināšanas no dienesta sakarā ar amatpersonas amata likvidāciju par to rakstveidā brīdināts 30 iepriekš) un atvaļināšana no dienesta ir pamatota ar amatpersonas amata likvidāciju.

[22] Dienesta gaitas likuma 12.panta pirmās daļas 5.punkts noteic, ka, likvidējot amatu vai struktūrvienību (iestādi) vai to reorganizējot, amatpersonu *var pārcelt* citā prombūtnē esošas amatpersonas amatā vai *citā vakantā amatā*, ņemot vērā attiecīgajam amatam noteiktās prasības. Šāda norma atbilst Dienesta gaitas likuma 3.panta pirmajā daļā minētajam dienesta Iekšlietu ministrijas sistēmas iestādēs un Ieslodzījuma vietu pārvaldē vienotības principam. Augstākās tiesas Senāts 2010.gada 28.jūnija spriedumā lietā SKA - 381/2010 ir skaidrojis, ka saskaņā ar Dienesta gaitas likumu, atvaļinot amatpersonu no dienesta sakarā ar iestādes reorganizāciju, iestādei ir pienākums piedāvāt šai personai vakantos amatus dienestā. Lai arī šāds pienākums nav noteikts likumā *expressis verbis*, tomēr tas izriet no Dienesta gaitas likuma vērtības – vienots – stabils un efektīvs dienests, kura formulēta Dienesta gaitas likuma 1.pantā. Lai dienests būtu stabils un efektīvs, dienesta gaitai ir jābūt vienotai. Vienota dienesta gaita nodrošina, ka amatpersonas dienests ir stabils, nav pakļauts acumirklīgām izmaiņām kādā atsevišķā iestādē vai tās struktūrvienībā, amatpersonai ir zināma skaidra dienesta gaita, pārskatāmas izaugsmes iespējas,

tiesības pretendēt uz augstāku amatu u.tml. Dienesta vienotības princips nepieļauj atsevišķai valsts pārvaldes iestādei, kura ir daļa no kopēja dienesta, izveidoties par autonomu „muižu" vienotas valsts pārvaldes ietvaros. Vienlaikus vienota dienesta gaita nodrošina arī dienesta efektivitāti, jo reiz amatpersonas atlasē un kvalifikācijas paaugstināšanā ieguldītie valsts līdzekļi un pūles nav jāizdara no jauna. Vienota dienesta gaita pieļauj amatpersonu pārcelt citā amatā, tā nodrošinot efektīvāku dienesta pienākumu izpildi, kā arī veicinot amatpersonas kvalifikācijas paaugstināšanu. Efektīvai dienesta resursu – personāla izmantošanas jēgai pretēja situācija ir tad, ja viena iestāde personālu atbrīvo dienesta personu skaita samazināšanas dēļ, bet cita iestāde jaunas un nepieredzējušas amatpersonas aicina dienestā. Tas novēršams, ja efektīvi tiek piemērots dienesta vienotības princips. Dienesta vienotības principa īstenošanas mehānisms paredzēts Dienesta gaitas likuma 12.pantā. Šī panta 5.punkts paredz, ka amatpersonu citā vakantā amatā, ņemot vērā attiecīgajam amatam noteiktās prasības, var pārcelt, likvidējot amatu vai struktūrvienību (iestādi) vai to reorganizējot *(sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2010.gada 28.jūnija sprieduma lietā SKA-381/2010 9.-13.punktu).*

Dienesta vienotības princips izpaužas visās Iekšlietu ministrijas sistēmas iestādēs un Ieslodzījuma vietu pārvaldē. No minētā principa, citstarp, iziet, ka gadījumā, ja tiek likvidēts amatpersonas ieņemtais amats, ir jāapsver iespēja piedāvāt amatpersonai citu vakantu amatu ne tikai konkrētajā iestādē, bet arī citās Iekšlietu ministrijas sistēmas iestādēs un Ieslodzījuma vietu pārvaldē *(sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2010.gada 13.novembra sprieduma lietā SKA-490/2010 15.punktu).*

Lietā nav strīda par to, ka 2009.gadā LPA tika samazināts amatpersonu skaits. Ņemot vērā minēto, apgabaltiesa secina, ka atbildētājai bija pienākums izvērtēt iespēju piedāvāt pieteicējam citu vakantu amatu ne tikai LPA, bet arī citās Iekšlietu ministrijas sistēmas iestādēs un Ieslodzījuma vietu pārvaldē.

[23] Apgabaltiesa konstatē, ka ne Sākotnējā lēmumā, ne arī Lēmumā nav analizēts tas, vai citās Iekšlietu ministrijas sistēmas iestādēs un Ieslodzījuma vietu pārvaldē ir vakanti amati un vai ir iespējams pieteicējam piedāvāt kādu no šiem amatiem. Sākotnējā lēmumā ir norādīts, ka *A.L.* ir atvaļināms no dienesta (*A.L.* amata vieta tiek likvidēta), jo LPA nav *A.L.* profesionālajai kvalifikācijai atbilstošas vakantas vietas.

No lietas materiāliem izriet, ka Valsts policijā bija vakanti amati gan 2009.gada 1.augustā, gan arī 2009.gada 1.septembrī, kā arī 2010.gada 1.janvārī un arī vēlāk *(lietas 142.-149., 201.-213.lapa)*.

No apgabaltiesas tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem izriet, ka pieteicējs vēlas strādāt Valsts policijā un bija gatavs arī atbilstošu amatu ieņemt laikā, kad tika risināts jautājums par viņa atbrīvošanu no amata sakarā ar amata likvidāciju *(lietas 101.lapa)*.

Tāpat no lietas materiāliem izriet, ka laika periodā no 2009.gada 6.augusta līdz 2009.gada 7.septembrim Valsts policijas koledžā ir bijis vakants amats – 1.nodaļā */amats/* (amatpersona ar speciālo dienesta pakāpi) *(lietas 150.lapa)*.

Minētais amats likvidēts ar 2012.gada 1.janvāri sakarā vakanto štatu amata vietu likvidāciju (Valsts policijas 2011.gada 21.novembra pavēle Nr.1612). Turklāt Iekšlietu ministrijas pārstāve līdzīgā lietā (Nr.A420515310, AA 43 - 103 - 12/13) atzina, ka */amats/* Valsts policijas koledžas 1.nodaļā atbilst LPA */amats/* (amata pienākumi abos amatos līdzīgi). Līdz ar to apgabaltiesa uzskata, ka Valsts policijas koledžā bija pieteicēja profesionālajai kvalifikācijai atbilstoša vakanta vieta, kuru bija iespējams piedāvāt pieteicējam.

Ņemot vērā konstatēto, apgabaltiesa secina, ka Iekšlietu ministrijas sistēmas iestādēs bija vakanti amati gan tad, kad pieteicējs tika brīdināts par atvaļināšanu no dienesta, gan arī tad, kad tika pieņemts Sākotnējais lēmums un Lēmums.

[24] Dienesta gaitas likuma 12.panta 5.punkts paredz, ka amatpersonu citā vakantā amatā, ņemot vērā attiecīgajam amatam noteiktās prasības, var pārcelt, likvidējot amatu vai struktūrvienību (iestādi) vai to reorganizējot. Šī norma piešķir lēmuma pieņēmējam rīcības brīvību. Tomēr rīcības brīvība nenozīmē, ka iestāde var rīkoties patvaļīgi. Ja iestādei ir rīcības brīvība, tad Administratīvā procesa likuma 65.pants uzliek iestādei par pienākumu veikt lietderības apsvērumus. Savukārt Administratīvā procesa likuma 67.panta otrās daļas 6.punkts noteic, ka administratīvajā aktā ir jānorāda tā pamatojums, it sevišķi ietverot lietderības apsvērumus.

Apgabaltiesa jau norādīja, ka ne Sākotnējā lēmumā, ne Lēmumā nav norādīts pamatojums tam, kāpēc pieteicēju nevar pārcelt amatā uz kādu no vakantajiem amatiem citās Iekšlietu ministrijas sistēmas iestādēs vai Ieslodzījuma vietu pārvaldē. Tā kā administratīvajā aktā nav pamatojuma tam, kāpēc pieteicējs netika pārcelts uz kādu citu vakantu amatu citās Iekšlietu ministrijas sistēmas iestādēs vai Ieslodzījuma vietu pārvaldē, tad apgabaltiesa atzīst, ka ir pārkāpts pamatojuma princips. Ja atbildētāja būtu veikusi lietderības apsvērumus, tad, iespējams, tiktu pieņemts cits lēmums, jo, iespējams, tiktu konstatēts, ka pieteicēju var pārcelt uz kādu no vakantajiem amatiem un pieteicējs varētu turpināt dienestu. Līdz ar to lietderības apsvērumu neveikšana un pamatojuma principa pārkāpums varēja ietekmēt Lēmuma saturu.

Tāpat vērā ir ņemams fakts, ka Valsts policijas koledžā bija pieteicēja profesionālajai kvalifikācijai atbilstoša vakanta vieta, kuru piedāvāt pieteicējam.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka šajā gadījumā lietderības apsvērumu neveikšana un pamatojuma principa pārkāpums ir atzīstams par būtisku procesuālu pārkāpumu. Tādējādi Lēmums ir atzīstams par prettiesisku.

Arī Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments līdzīgā lietā ir atzinis šādu procesuālu pārkāpumu par būtisku *(2011.gada 8.decembra rīcības sēdes lēmums lietā SKA-1039/2011)*

[25] Tā kā apgabaltiesa atzina, ka Lēmums ir prettiesisks, tad tiesa nevērtēs pārējos pieteicēja argumentus.

[26] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 253.panta otro daļu, ja nepieciešams, it īpaši ja pirms administratīvā akta atcelšanas vai atzīšanas par spēkā neesošu uzsākta tā izpilde, tiesa spriedumā norāda, kādā veidā iestādei jānovērš uzsāktās izpildes sekas, un uzdod iestādei šajā nolūkā noteiktā termiņā veikt konkrētas darbības.

Tā kā Lēmums ir izpildīts, tad ir nepieciešams norādīt, kādā veidā atbildētajai jānovērš uzsāktās izpildes sekas. Tiesa atzīst, ka, lai novērstu uzsāktās izpildes sekas, atbildētājai ir jāuzdod atjaunot pieteicēju dienestā. Tā kā amats, kuru pieteicējs pildīja līdz atvaļināšanai no dienesta ir likvidēts, tad tiesa nevar pieteicēju atjaunot dienestā konkrētā amatā. Līdz ar to tiesa uzdod 14 dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas atjaunot pieteicēju dienestā Iekšlietu ministrijas sistēmas iestādēs un Ieslodzījuma vietu pārvaldē. Atbildētājai pašai ir jālemj par konkrēto amatu, kādā pieteicējs ieceļams, ņemot vērā to, kādas vakances būs attiecīgajā brīdī un izvērtējot pieteicēja atbilstību amatam noteiktajām prasībām.

[27] Saskaņā ar Dienesta gaitas likuma 32.panta pirmās daļas pirmo teikumu amatpersona saņem dienesta atalgojumu, ko veido mēneša amatalga, piemaksas un prēmijas.

Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta ir atzinis, ka, atlīdzinot nesaņemto darba algu sakarā ar prettiesisko atvaļināšanu, ir jāņem vērā pieteicēja pēc atvaļināšanas gūtie ienākumi, kurus no tā paša budžeta izmaksājis tas pats tiesību subjekts – Latvijas Republika *(skat. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2011.gada 1.jūlija sprieduma lietā Nr.SKA-407/2011 10.punktu)*.

No pieteicēja apgabaltiesas tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem izriet, ka pieteicējs no 2010.gada 1.decembra strādā zemnieku saimniecībā *„/Nosaukums/”*. No lietas materiāliem nav konstatējams, ka pieteicējs pēc atvaļināšanas no dienesta ir strādājis valsts darbā un ir guvis ienākumus no valsts budžeta.

Atbilstoši Senāta norādītajam līdzīgā lietā *(sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2011.gada 1.jūlija sprieduma lietā Nr.SKA-407/2011 10.punktu)* apgabaltiesa secina, ka, aprēķinot pieteicēja nesaņemto darba samaksu no 2009.gada 8.septembra līdz dienai, kad pieteicējs tiks atjaunots dienestā, no izmaksājamās summas ir atskaitāms pieteicējam izmaksātais atvaļināšanas pabalsts. Nosakot pieteicējam izmaksājamo summu, tā ir aprēķināma, ņemot vērā uz atvaļināšanas brīdi noteikto pieteicēja amatalgu.

[28] Dienesta gaitas likuma IX nodaļa (līdz 2009.gada 31.decembrim) satur amatpersonu sociālo garantiju nosacījumus, kas saistītas ar dienestu. Citstarp, likums paredz konkrētu pabalstu piešķiršanu (37. un 38.pants), kā arī noteic amatpersonai piešķiramās kompensācijas (39.pants). Viena no amatpersonai piešķiramām kompensācijām ir uzturdevas kompensācija, kas izmaksājama Ministru kabineta noteiktajā apmērā un kārtībā (39.panta piektā un sestā daļa).

Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma 35.pants (ar 2010.gada 1.janvāri) paredz, ka Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm izmaksā uzturdevas kompensāciju. Uzturdevas kompensācijas apmēru un izmaksāšanas kārtību nosaka Ministru kabinets. Uzturdevas kompensāciju Iekšlietu ministrijas sistēmas iestādes vai Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonai ar speciālo dienesta pakāpi neizmaksā laikā, kad tā atrodas atvaļinājumā bez darba samaksas saglabāšanas, bērna tēvam piešķirtajā atvaļinājumā vai bērna kopšanas atvaļinājumā, kā arī citos likumā paredzētos gadījumos.

Dienesta gaitas likums noteic, ka uzturdevas kompensācija izmaksājama vai saglabājama:

1) ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma gadījumā (33.panta pirmā daļa);

2) likumā noteikto papildatvaļinājumu gadījumos (34.pants);

3) mācību atvaļinājuma gadījumā (35.pants);

4) ja amatpersona ar rīkojumu atstādināta no amata pienākumu izpildes, jo pret viņu uzsākta kriminālvajāšana vai attiecībā uz viņu pieņemts lēmums par noteiktas nodarbošanās aizliegumu (14.panta pirmā un otrā daļa);

5) amatpersonu reizi gadā nosūtot uz veselības stāvokļa pārbaudi (16.panta ceturtā daļa);

6) amatpersonu nosūtot uz izglītības iestādi attiecīgas profesionālās izglītības iegūšanai (17.panta trešā daļa);

7) amatpersonas komandējuma laikā (18.panta otrā daļa).

Savukārt uzturdevas kompensācija netiek saglabāta amatpersonai:

1) piešķirtā atvaļinājuma bez darba samaksas saglabāšanas gadījumā (36.pants);

2) laikā, kamēr amatpersona atrodas dienestā, bet neieņem noteiktu amatu, kamēr tā iecelta amatā Eiropas Savienības institūcijā iekšlietu un tieslietu jomā (13.pants);

3) ja amatpersonai kā drošības līdzeklis piemērots apcietinājums vai mājas arests (14.panta trešā daļa).

Tādējādi Dienesta gaitas likums detalizēti noteic gadījumus, kad amatpersonai dienesta pildīšanas laikā ir tiesības uz uzturdevas kompensāciju, un gadījumus, kad šī kompensācija netiek izmaksāta. Vienlaikus secināms, ka minētais likums nereglamentē, vai uzturdevas kompensācija amatpersonai saglabājama un izmaksājama citos gadījumos, kad amatpersona atrodas dienestā, bet objektīvu apstākļu dēļ nepilda amata (dienesta) pienākumus un nesaņem atalgojumu.

[29] Iekšlietu ministrijas sistēmas amatpersonas, pildot dienestu, atrodas daļējā valsts apgādībā. Termins „uzturdevas kompensācija", apgabaltiesas ieskatā, saprotams kā amatpersonai valsts izmaksāta daļēja atlīdzība naudas veidā par amatpersonai nepieciešamā uztura iegādi.

Ņemot vērā minēto, secināms, ka uzturdevas kompensācijas izmaksa nepārprotami ir saistīta ar amatpersonas amata (dienesta) pienākumu pildīšanu. Minētās kompensācijas mērķis ir sniegt amatpersonai atlīdzību naudas izteiksmē

par amatpersonas ieguldītajiem līdzekļiem viņas pašas uzturā laikā, kad amatpersona pilda tai uzticētos amata pienākumus, kā arī laikā, kad amatpersona neveic tiešos amata pienākumus, bet veic citus ar dienestu saistītus uzdevumus – atrodas komandējumā, apgūst amatam nepieciešamo izglītību, veic veselības pārbaudi, kā arī laikā, kad atrodas ikgadējā un papildus atvaļinājumā (izmanto noteiktu laika periodu atpūtai likumā noteiktā kārtībā).

Amatpersonas atrašanās dienestā pati par sevi nav pamats uzturdevas kompensācijas saņemšanai.

Dienesta gaitas likuma 14.panta pirmajā un otrajā daļā noteikts īpašs izņēmuma gadījums, kad amatpersonai uzturdevas kompensācija tiek saglabāta arī gadījumā, kad tā ar rīkojumu atstādināta no amata pienākumu izpildes.

Saskaņā ar Dienesta gaitas likuma 14.panta pirmo daļu amatpersonu, pret kuru ir uzsākta kriminālvajāšana, ar rakstveida rīkojumu var atstādināt no amata pienākumu izpildes. Par atstādināšanas laiku tai neizmaksā darba samaksu, kompensācijas, izņemot uzturdevas kompensāciju, un pabalstus.

Amatpersonu, attiecībā uz kuru ir pieņemts lēmums par noteiktas nodarbošanās aizliegumu, ar rakstveida rīkojumu atstādina no amata pienākumu izpildes. Par atstādināšanas laiku tai neizmaksā darba samaksu, kompensācijas, izņemot uzturdevas kompensāciju, un pabalstus (14.panta otrā daļa).

Amatpersonu, kurai kā drošības līdzeklis ir piemērots apcietinājums vai mājas arests, ar rakstveida rīkojumu atstādina no amata pienākumu izpildes. Par atstādināšanas laiku tai neizmaksā darba samaksu, kompensācijas un pabalstus (14.panta trešā daļa).

Ja šā panta pirmajā, otrajā un trešajā daļā minētajos gadījumos atstādināto amatpersonu tiesa attaisno vai kriminālprocess pret to tiek izbeigts uz reabilitējoša pamata, atstādinātajai amatpersonai izmaksā darba samaksu, kompensācijas un pabalstus par atstādināšanas laiku (14.panta ceturtā daļa).

Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments 2011.gada 23.marta spriedumā Nr.SKA-135 ir norādījis, ka Dienesta gaitas likuma 39.panta kopumā var secināt, ka kompensācijas izmaksas likumdevējs ir paredzējis, ja amatpersonai, izpildot dienesta pienākumus, ir radušies kādi izdevumi vai nodarīti zaudējumi. Līdz ar to arī uzturdevas kompensācija pēc būtības ir paredzēta saistībā ar dienesta pienākumu izpildi, nevis tikai ar faktu, ka persona atrodas dienestā. Apgabaltiesa pareizi secinājusi, ka uzturdevas kompensācijas mērķis ir sniegt amatpersonai atlīdzību naudas izteiksmē par izdevumiem viņas pašas uzturam laikā, kad amatpersona pilda tai uzticētos amata pienākumus. Tādējādi principā uzturdevas kompensācija nav maksājama laikā, kad amatpersona nepilda amata pienākumus.

Taču minētā uzturdevas kompensācijas jēdziena izpratne neliedz likumdevējam, izvērtējot konkrētus apstākļus, noteikt izņēmuma gadījumus, kad uzturdevas kompensācija tomēr tiek izmaksāta, lai arī amatpersona neveic dienesta pienākumus. Šādi gadījumi ir uzskaitīti Dienesta gaitas likuma atsevišķās normās, proti, 33.panta pirmajā daļā, 34., 35.pantā, 14.panta pirmajā un otrajā daļā, 16.panta ceturtajā daļā, 17.panta trešajā daļā un 18.panta otrajā

daļā (*sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2011.gada 23.marta sprieduma Nr.SKA-135 6. un 7.punktu).*

Apgabaltiesa konstatē, ka tiesību normas neparedz konkrētā gadījuma regulējumu. Tomēr, izvērtējot Dienesta gaitas likuma 14.panta pirmajā un otrajā daļā noteikto, kā arī turpmākās panta daļas, apgabaltiesa uzskata, ka, tā kā pieteicējs ir prettiesiski atbrīvots no dienesta, (proti, prettiesiski pārtraukta amata pienākumu izpilde), tad pieteicēja tiesiskā situācija ir pielīdzināma 14.panta pirmajā daļā noteiktajiem apstākļiem (situācijai), līdz ar to pieteicējam ir tiesības uz uzturdevas kompensācijas atlīdzināšanu.

Ņemot vērā norādīto, apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējam ir atlīdzināma uzturdevas kompensāciju par laika posmu no pieteicēja atvaļināšanas dienas līdz dienai, kad pieteicējs tiek atjaunots dienestā.

[30] Saskaņā ar Ministru kabineta 2009.gada 27.janvāra noteikumu Nr.86 „Noteikumi par Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm dienesta atalgojuma sistēmu un amatiem atbilstošajām augstākajām speciālajām dienesta pakāpēm" (spēkā no 2009.gada 11.februāra līdz 2010.gada 30.jūnijam) 18.1.punktu un Ministru kabineta 2010.gada 21.jūnija noteikumu Nr.568 „Noteikumi par Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm mēnešalgu un speciālajām piemaksām" (spēkā ar 2010.gada 1.jūliju) 11.1.punktu amatpersona saņem piemaksu par speciālo dienesta pakāpi.

No minētajām normām apgabaltiesa secina, ka pieteicēja atvaļināšanas dienā, laika posmā, kamēr pieteicējs bija prettiesiski atvaļināts, un sprieduma taisīšanas dienā normatīvie akti paredzēja un paredz piemaksu par speciālo dienesta pakāpi. Līdz ar to pieteicējam par laika posmu no pieteicēja atvaļināšanas dienas līdz dienai, kad pieteicējs tiek atjaunots dienestā, ir atlīdzināma piemaksa par speciālo dienesta pakāpi.

[31] Pieteicējs lūdz kompensācijas izmaksu par visām neizmantotajām 29,94 ikgadējā atvaļinājuma dienām.

Apgabaltiesa konstatē, ka iestāde izmaksājusi pieteicējam kompensāciju par ikgadējā atvaļinājuma neizmantotajām 26 dienām (Sākotnējā lēmuma 3.punkts).

Saskaņā ar Dienesta gaitas likuma 33.panta pirmo daļu amatpersonai katrā kalendāra gadā piešķir ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu, izmaksājot par šo laiku vidējo izpeļņu un uzturdevas kompensāciju.

Dienesta gaitas likuma 47.panta septītā daļa noteic, ka amatpersonai, kuru atvaļina no dienesta, par atvaļināšanas gadā un iepriekšējā gadā neizmantoto ikgadējo atvaļinājumu un papildatvaļinājumu, kas piešķirts kā apbalvojums, izmaksā naudas kompensāciju. (..).

No lietas materiāliem izriet, ka pieteicējam par gadu pienākas 39 atvaļinājuma dienas.

No minētā secināms, ka, ja *A.L.* atrastos dienestā līdz 2009.gada 31.decembrim, tad par 2009.gadu *A.L.* tiktu piešķirts ikgadējais atvaļinājums 39 dienas.

Tādējādi apgabaltiesa uzskata, ka 2009.gadā (līdz 2009.gada 7.septembrim) par nostrādātajām 250 dienām *A.L.* pienākas 26,7 dienas (250x39:365=26,7). Proti, iestādei jākompensē neizmantotās ikgadējā atvaļinājuma dienas proporcionāli nodienētajam laikam. Līdz ar to iestāde ir pareizi aprēķinājusi neizmantoto atvaļinājumu dienu skaitu (26 dienas), kas ir jākompensē.

[32] Pieteicējs pieteikumā lūdz spriedumu par pieteicēja atjaunošanu dienestā un pieteicējam pienākošās vidējās izpeļņas izmaksu izpildīt nekavējoties.

Ņemot vērā, ka atbildētājai ir jālemj par konkrēto amatu, kādā pieteicējs ieceļams un atkarībā no tā, kādas vakances būs attiecīgajā brīdī un izvērtējot pieteicēja atbilstību amatam noteiktajām prasībām, kam ir nepieciešams noteikts laiks, tad apgabaltiesa uzskata, ka nav pamata lemt par sprieduma nekavējošu izpildi.

Tāpat nav pamata noteikt sprieduma nekavējošu izpildi par vidējās izpeļņas izmaksu pieteicējam, jo pieteicējs saņem atalgojumu z/s *„/Nosaukums/”*.

[33] APL 126.panta pirmajā daļā noteikts, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Atbilstoši APL 124.panta pirmajai un otrajai daļai par pieteikumu un apelācijas sūdzību maksā valsts nodevu attiecīgi divdesmit un desmit latu apmērā.

Pieteicējs, iesniedzot pieteikumu, samaksājis valsts nodevu divdesmit latu apmērā *(lietas 46.lapa)*, savukārt, iesniedzot apelācijas sūdzību, samaksājis valsts nodevu desmit latu apmērā *(lietas 108.lapa).*

Ņemot vērā, ka pieteikums apmierināms daļā, atbilstoši minētajam atlīdzināma pieteicēja samaksātā valsts nodeva.

[34] Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedums nav pamatots, jo tiesa nepareizi piemērojusi tiesību normas un izdarījusi nepamatotus secinājumus.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

A.L. pieteikumu apmierināt daļā.

Atzīt par prettiesisku Iekšlietu ministrijas valsts sekretāres 2009.gada 11.novembra lēmumu Nr.219 daļā par atvaļināšanu no dienesta.

Uzdot Iekšlietu ministrijai 14 dienu laikā no šī sprieduma spēkā stāšanās dienas atjaunot *A.L.* dienestā Iekšlietu ministrijas sistēmas iestādēs un Ieslodzījuma vietu pārvaldē.

Uzdot Iekšlietu ministrijai atlīdzināt *A.L.* nesaņemto dienesta atalgojumu par periodu no 2009.gada 8.septembra līdz dienai, kad *A.L.* tiks atjaunots dienestā. Izmaksājamo summu aprēķināt, ņemot vērā *A.L.* amatalgu uz viņa atvaļināšanas dienu, un no izmaksājamās summas atskaitot *A.L.* izmaksāto atvaļināšanas pabalstu.

Uzdot Iekšlietu ministrijai atlīdzināt *A.L.* uzturdevas kompensāciju par periodu no 2009.gada 8.septembra līdz dienai, kad *A.L.* tiks atjaunots dienestā.

Pārējā daļā *A.L.* pieteikumu noraidīt.

Uzlikt pienākumu Latvijas Republikai atmaksāt *A.L.* viņa samaksāto valsts nodevu Ls 30 apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentam, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja	*(paraksts)*	S.Kanenberga
Tiesneses	*(paraksts)*	K.Krastiņa
	(paraksts)	U.Mihailova

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese S.Kanenberga
Rīga, 2012.gada 24.janvārī